

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

แนวทางส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
Extension Guidelines for Parsley Production in Lom Sak District, Phetchabun Province

พันธุ์ทิพย์ ดำศรีสุข (Puntip Damsrisuk)¹ จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)²
เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (Chalermsak Toomhirun)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลทั่วไป 2) สภาพการผลิตผักชีฝรั่ง 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ 4) ความต้องการและแนวทางส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่ง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกผักชีฝรั่งอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี 2566 จำนวน 64 ราย ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรร้อยละ 57.8 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 54.61 ปี ร้อยละ 59.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์การปลูกผักชีฝรั่ง เฉลี่ย 9.92 ปี ร้อยละ 75.0 เป็นกลุ่มสมาชิก ธ.ก.ส. ประกอบอาชีพทำนาทั้งหมด ขนาดพื้นที่ปลูกผักชีฝรั่งเฉลี่ย 4.58 ไร่ มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน มีแหล่งเงินทุน จาก ธ.ก.ส. 2) ส่วนใหญ่ปลูกผักชีฝรั่งในพื้นที่นา พันธุ์ต้นใหญ่ เก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง เตรียมแปลงปลูกโดยทำแปลงแบบยกร่อง ทำโรงเรือนโดยใช้เสาไม้ไผ่หลังคาคลุมด้วยตาข่ายพรางแสง ร้อยละ 60 เก็บเกี่ยวจากการนับอายุและสังเกตสีของใบ โดยการถอนทั้งต้นติดราก จำหน่ายโดยการมัดเป็นกำ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 1,723.54 บาทต่อไร่ ผลผลิตรวมในรอบปี เฉลี่ย 4,546.88 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้รวมเฉลี่ย 73,585.94 บาทต่อปี 3) ปัญหาระดับมาก ได้แก่ ปุ๋ยเคมีราคาแพง 4) ต้องการความรู้ระดับมาก ได้แก่ การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 5) แนวทางส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่ง ได้แก่ การจัดทำแผนการผลิตผักชีฝรั่ง การจัดโครงการส่งเสริมการปลูกผักชีฝรั่งผ่าน การสนับสนุนองค์ความรู้กระบวนการผลิต การผลิตเมล็ดพันธุ์ตามหลักวิชาการ ศึกษาดูงานแปลงต้นแบบที่ได้มาตรฐาน และการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างเครือข่าย ยกกระตือรือร้นให้ได้มาตรฐานเกิดการเชื่อมโยงตลาดจนเกิดการพัฒนาเป็นอาชีพเกษตรกร โดยผ่านช่องทางสื่อบุคคลจากหน่วยงานราชการ วิธีการส่งเสริม ได้แก่ การศึกษาดูงาน

คำสำคัญ แนวทางการส่งเสริม ผักชีฝรั่ง การผลิตของเกษตรกร ความต้องการการส่งเสริม

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2649000521@stou.ac.th

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช artoom@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) general knowledge 2) Parsley production conditions 3) problems and suggestions 4) needs and extension guidelines in parsley production. The population of this study was 64 parsley with Lom Sak district, Phetchabun province in 2023. The study was done with the entire population with no random sampling method. Data were collected by using interview forms and were analyzed by using statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and ranking. The results of the research found that 1) 57.8% of farmers were female with the average age of 54.61 years old, 59.3% completed primary school education, and had the average experience in parsley production of 9.92 years. 75.0% they were BAAC group members. All of them grew rice, had the average parsley production area of 4.58 Rai, and had the average labor in the household of 2 people and had the funding source from BAAC. 2) Most of the farmers grew parsley in the rice field area with large stem variety, kept the seed for their own usage, prepared the crop by crop bidding, the greenhouse was made of bamboo pillars with the roof covered by shading net. 60% of them harvested from the age counting and leaf color observation by uprooting the stems with the roots. They sold them by binding them together into sheaf. The average cost of production was 1,723.54 Baht/Rai, the average total productivity in a year was 4,546.88 kilogram/Rai, and the total average income was 73,585.94 Baht/year. 3) Problem at the high level on expensive chemical fertilizer. 4) Needed the knowledge regarding the maintenance, product harvesting, post-harvest practice, and practice according to Good at the high level. The extension guidelines for parsley production were such as the creation of parsley production plan, the creation of parsley production extension project through supporting production process knowledge, seed production according to the academic principles, the field trip to the standardized model crops, and the agricultural group gathering for network creation, the level elevation to produce products standard in order to connect markets and let to the development into farming profession through personal media channel from government agencies. The extension method was such as field trip.

Keywords: Extension guideline, Parsley, Farmer production, Extension need

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

ผักชีฝรั่งเป็นพืชล้มลุกหรือพืชผักที่มีอายุสั้น มีกลิ่นหอมเฉพาะตัวที่โดดเด่นและสรรพคุณมากมาย ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศและมีบางส่วนส่งออกต่างประเทศ นิยมนำมาประกอบอาหาร มีคุณค่าทางโภชนาการ มีสรรพคุณทางการแพทย์แผนไทย อุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องสำอาง ใช้เวลาปลูกประมาณ 4 เดือน เจริญเติบโตได้ดีในหลาย ๆ สภาพ แต่เจริญเติบโตได้ดีที่สุดในดินร่วนปนทราย แดดรำไร มีการจัดทำโรงเรือนเพื่อพรางแสงและเติบโตได้ดีในช่วงฤดูฝน ระบบฐานข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า ประเทศไทย มีการปลูกกระจายอยู่ทั่วประเทศ ในปี 2565 มีพื้นที่ปลูก จำนวน 3,148.00 ไร่ 916 ครัวเรือน โดยพื้นที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม นครสวรรค์ สระแก้ว และจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยในระหว่างปี 2562-2565 พบแนวโน้มการลดพื้นที่ปลูกผักชีฝรั่งลง ร้อยละ 30.13 ในขณะที่ความต้องการของตลาดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และพบข้อมูลการส่งออกผักชีฝรั่งไปต่างประเทศ ในปี 2564 จากใบรับรองสุขอนามัยพืช จำนวน 80,178.57 กิโลกรัม มูลค่า 3.8 ล้านบาท ไปยังประเทศสาธารณรัฐเกาหลี แคนาดา และสวิตเซอร์แลนด์ เดือนที่ส่งออกมากที่สุด คือ สิงหาคม (กรมวิชาการเกษตร, 2565) สำหรับประเทศไทย พบว่า ราคาสูงสุดเดือน เมษายน 88.00 บาทต่อกิโลกรัม และราคาต่ำสุดเดือนธันวาคม 35 บาทต่อกิโลกรัม (ตลาดไท, 2566)

จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแหล่งปลูกผักชีฝรั่งที่สำคัญอันดับ 4 ของประเทศไทย ซึ่งมีการปลูกมากที่สุดในอำเภอหล่มสักเพียงแห่งเดียว เกษตรกรจำนวน 64 ครัวเรือน จำนวน 252.64 ไร่ (ระบบฐานข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร, 2565/66) ปลูกแบบจำหน่ายต้นสด มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูก 52,095 บาทต่อไร่ รายได้จากการจำหน่าย (900 ถัง ถังละ 5 กิโลกรัม/รอบการผลิต) 63,000 บาทต่อไร่ (ราคาเฉลี่ยต่อถัง 70 บาท หรือ 14 บาท/กิโลกรัม) ผลตอบแทนสุทธิ 10,905 บาทต่อไร่ (สำนักงานเกษตรอำเภอหล่มสัก, 2566) ซึ่งผักชีฝรั่งได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าเหมาะแก่การลงทุน สามารถลดต้นทุนจากการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ปลูกในรอบถัดไป มีการคมนาคมตลาดกลางขนส่งผลผลิตทางการเกษตรขนาดใหญ่ในอำเภอ สามารถสร้างรายได้ควบคู่กับการปลูกข้าวและหลังฤดูการทำนาปีได้ ถึงแม้ว่าผักชีฝรั่งเป็นพืชสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้ดี จากการสำรวจพื้นที่เบื้องต้น พบว่า ผักชีฝรั่งมีการปลูกเป็นเพียงบางพื้นที่และบางกลุ่มเกษตรกรเท่านั้น และมีการจำหน่ายภายในประเทศผ่านพ่อค้าคนกลาง ส่งผลให้เกษตรกรประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ ขาดการวางแผนการผลิตทำให้ผลผลิตล้นตลาดเกิดภาวะขาดทุน

ดังนั้น จากความสำคัญดังกล่าวจึงจำเป็นต้องศึกษาแนวทางส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางการวางแผนการส่งเสริมและ

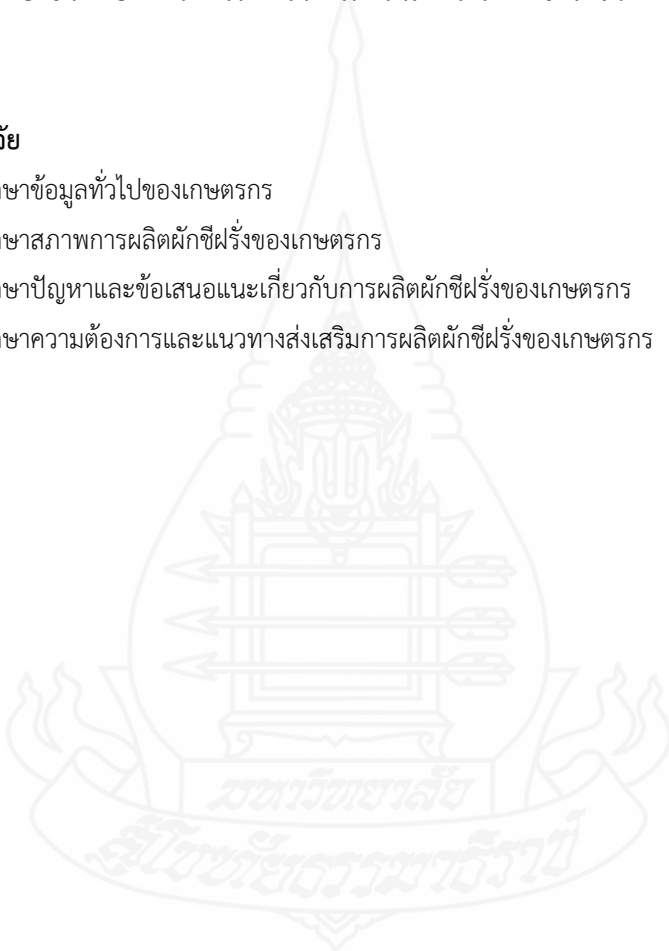
การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

พัฒนาการปลูกผักซีฝรั่ง รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาวิธีการส่งเสริมการเกษตรให้มีความเหมาะสมสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการผลิตผักซีฝรั่งจนเกิดการพัฒนาเป็นอาชีพเกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตผักซีฝรั่งของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตผักซีฝรั่งของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาความต้องการและแนวทางส่งเสริมการผลิตผักซีฝรั่งของเกษตรกร

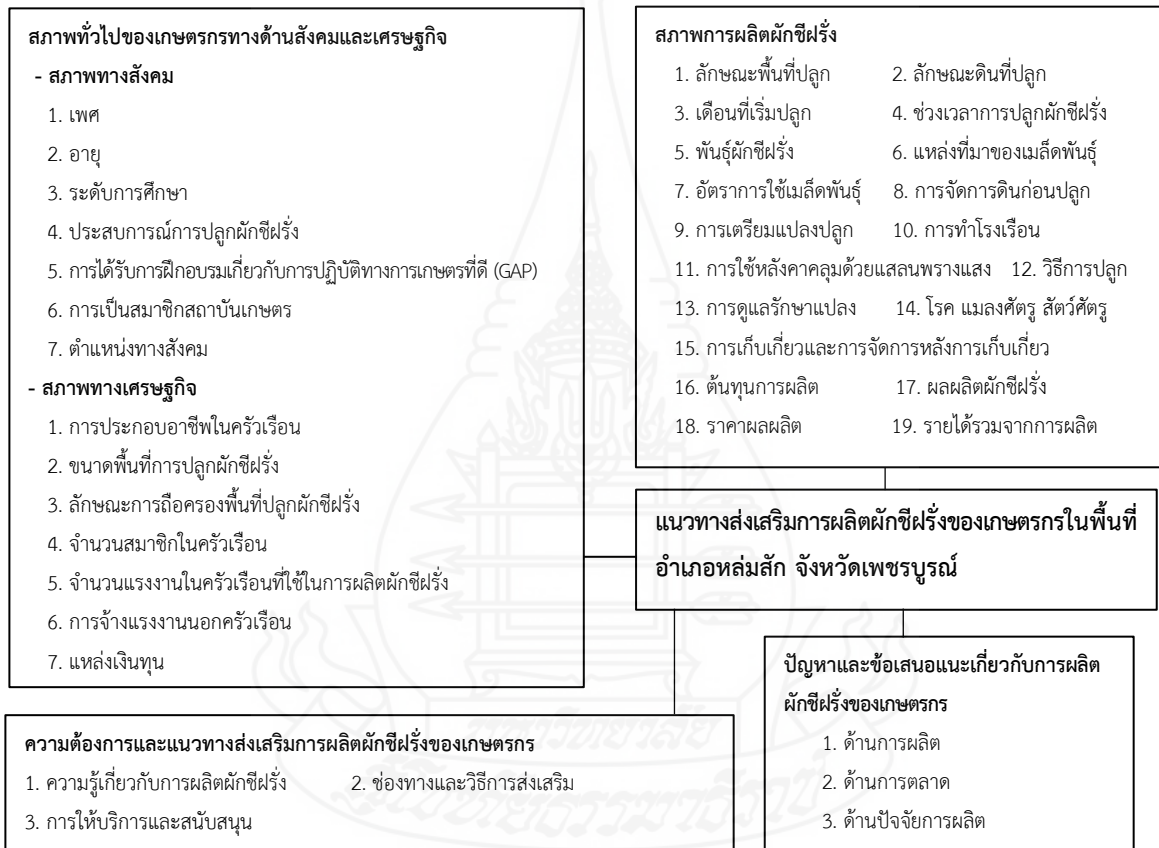

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง แนวทางส่งเสริมการผลิตผักซีฟรัง
ของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกผักชีฝรั่งที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2566 จำนวน 64 ราย ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) สภาพทั่วไปของเกษตรกรทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตผักชีฝรั่ง 2) สภาพการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกร 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกร 4) ความต้องการและแนวทางส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกร ทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการหาค่า Cronbach's alpha ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.825 และตอนที่ 4 เท่ากับ 0.941 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับโดยใช้ค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ ในการแปลผลดังนี้ 1.00-1.80=ระดับน้อยที่สุด 1.81-2.60 = ระดับน้อย 2.61-3.40 = ระดับปานกลาง 3.41-4.20 = ระดับมาก และ 4.21-5.00 = ระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของเกษตรกรทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.8 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 54.61 ปี ร้อยละ 59.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการปลูกผักชีฝรั่งเฉลี่ย 9.92 ปี เกษตรกรร้อยละ 56.3 เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ร้อยละ 75.0 เป็นสมาชิกกลุ่ม ธ.ก.ส. ประกอบอาชีพทำนาทั้งหมด ขนาดพื้นที่ปลูกผักชีฝรั่งเฉลี่ย 4.58 ไร่ มีการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.33 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตผักชีฝรั่ง เฉลี่ย 2.00 คน ร้อยละ 84.4 มีการจ้างแรงงานนอกครัวเรือนเป็นการจ้างแบบชั่วคราว ร้อยละ 82.8 มีแหล่งเงินทุนจาก ธ.ก.ส.

2. สภาพการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกผักชีฝรั่งในพื้นที่นา ดินเป็นดินร่วนเหนียว เริ่มปลูกเดือนมกราคม เกษตรกรร้อยละ 67.2 ปลูกพันธุ์ต้นใหญ่ (พันธุ์ของเกษตรกร) ร้อยละ 96.9 เก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง และใช้เมล็ดพันธุ์ เฉลี่ย 1.84 กก./ไร่ มีการเตรียมแปลงปลูกโดยทำแปลงแบบยกร่อง ขนาด กว้าง 1.50 X ตามความยาวของพื้นที่ (เมตร) ทำโรงเรือนโดยใช้เสาไม้ไผ่คลุมด้วยตาข่ายพรางแสง ร้อยละ 60 ปลูกแบบหว่านแปลงเปียกมีแหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูก ร้อยละ 78.1 คือ สร้างขึ้นเอง (บ่อ สระ บาดาล) ให้น้ำแบบระบบสปริงเกอร์ เฉลี่ย 2.67 ครั้งต่อสัปดาห์ กำจัดวัชพืช เฉลี่ย 2.72 ครั้งต่อสัปดาห์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

เกษตรกรร้อยละ 79.7 มีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์และใส่ปุ๋ยเคมี 100% มีการใช้สารกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช และใช้สารชีวภัณฑ์ พบโรคโคนเน่า โรคไหม้ แมลงหี้ย์ขาวยาสูบ และหอยทากในแปลง เก็บเกี่ยวผลผลิตในรอบปีเฉลี่ย 5.36 ครั้งต่อปี จากการนับอายุ สังเกตสีของใบ ขนาดของต้น และความอ่อน-แก่ของใบ โดยการถอนทั้งต้นติดราก บรรจุหีบห่อเพื่อจำหน่าย โดยการมัดเป็นกำ กำละ 0.5 กิโลกรัม บรรจุถุงใส่ ถุงละ 5 กิโลกรัม จำหน่ายแบบขายส่ง โดยพ่อค้าคนกลางท้องถิ่นมารับซื้อถึงแปลง มีต้นทุนจากการผลิตผักชีฝรั่งเฉลี่ย 1,723.54 บาทต่อไร่ มีผลผลิตผักชีฝรั่งรวมในรอบปี 2566 เฉลี่ย 4,546.88 กก./ไร่ และมีรายได้รวมจากการผลิตผักชีฝรั่งรอบปี 2566 เฉลี่ย 73,585.94 บาท

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรพบปัญหาในระดับมาก 1 ข้อ คือ ปุ๋ยเคมีราคาแพง ปัญหาในระดับปานกลาง 6 ข้อ ได้แก่ ราคาผลผลิตไม่มีเสถียรภาพขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลาง ผลกระทบจากภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม พายุ ลูกเห็บตก) ขาดแคลนเงินทุน โรคแมลงศัตรูพืชระบาด ค่าเช่าที่ดินมีราคาสูง และปริมาณผลผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ ไม่สะดวกในการจำหน่ายผลผลิตแก่ผู้บริโภคโดยตรง ขาดความหลากหลายในช่องทางการจำหน่ายผลผลิต ขาดทิศทางการพัฒนาการตลาดผักชีฝรั่ง ขาดความรู้ในเรื่องในการจัดการระบบน้ำในแปลง รูปแบบการจำหน่ายเป็นแบบผักสดอย่างเดียว ขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งผลิต ขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ใช้ทางการเกษตร ขาดทิศทางการพัฒนาการผลิตผักชีฝรั่งแบบยั่งยืน แหล่งน้ำไม่พอเพียง ยังไม่มีมาตรฐานการผลิต เมล็ดพันธุ์ราคาแพง และสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม

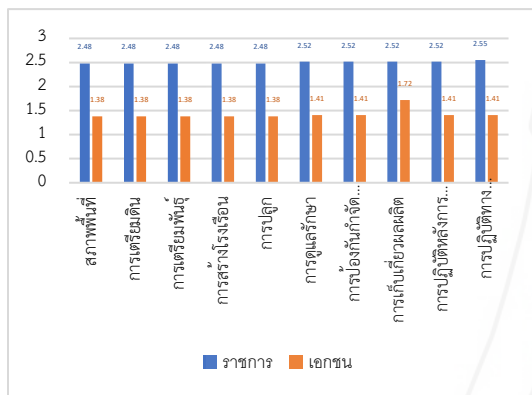
4. ความต้องการการส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรต้องการความรู้ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

ความต้องการช่องทางการส่งเสริมโดยสื่อบุคคลในภาพรวม พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการสื่อจากทางราชการในระดับน้อย และความต้องการสื่อจากทางเอกชนในระดับน้อยที่สุด โดยมีประเด็นความต้องการการส่งเสริมในรายละเอียด ดังแสดงในภาพที่ 2

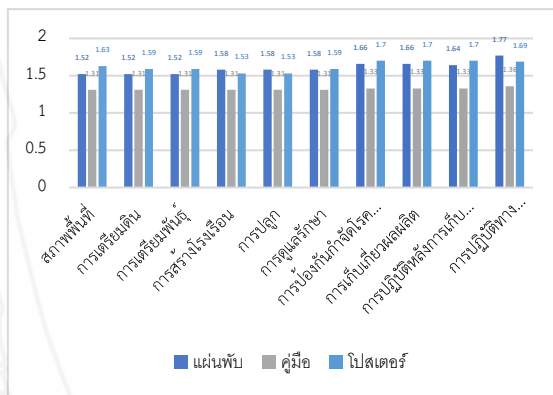
ความต้องการช่องทางการส่งเสริมโดยสื่อสิ่งพิมพ์ในภาพรวม พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทโปสเตอร์ แผ่นพับ และคู่มือ ในระดับน้อยที่สุด โดยมีประเด็นเนื้อหาความต้องการช่องทางการส่งเสริม ดังแสดงในภาพที่ 3

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

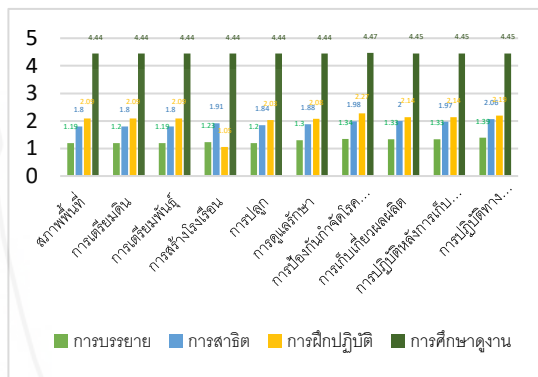
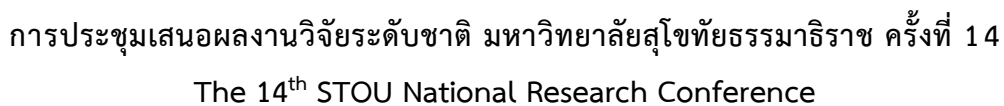
ภาพที่ 2 ความต้องการสื่อสารบุคคล

ภาพที่ 3 ความต้องการสื่อสารสิ่งพิมพ์

ความต้องการผ่านช่องทางการส่งเสริมโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในภาพรวม พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทวิทยุ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ และวิดีโอ ในระดับน้อยที่สุด โดยมีประเด็นเนื้อหาความต้องการช่องทางการส่งเสริม ดังแสดงในภาพที่ 4

ความต้องการผ่านช่องทางการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรต้องการการส่งเสริมความรู้ผ่านการศึกษาดูงานมากที่สุดทุกประเด็น และภาพรวมในประเด็นการส่งเสริมความรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติและการสาธิตในระดับน้อย และผ่านการบรรยาย ในระดับน้อยที่สุด โดยมีประเด็นเนื้อหาความต้องการช่องทางการส่งเสริม ดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ความต้องการวิธีการส่งเสริม

5. แนวทางการส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

จากผลการวิจัย พบว่าเกษตรกรเริ่มปลูกผักชีฝรั่งในเดือนมกราคม และราคาสูงสุดเดือนเมษายน และราคาต่ำสุดเดือนธันวาคม (ตลาดไท, 2566) โดยผักชีฝรั่งเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิต เมื่ออายุครบ 120 วัน ผู้วิจัยสามารถนำมาเขียนปฏิทินวางแผนการผลิตผักชีฝรั่งเพื่อให้ตรงกับราคาตลาดที่สูงสุด ได้ดังภาพที่ 7

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

กิจกรรม	เดือน								
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
เตรียมดิน	←→								
สร้างโรงเรือน	←→								
หว่านเมล็ด	←→								
ให้น้ำ	←→								
ใส่ปุ๋ย	←→								
ฉีดยากำจัดแมลง			←→						
ฉีดพ่นกำจัดวัชพืช			←→						
เก็บเกี่ยว				←→					

ภาพที่ 7 แสดงปฏิทินการวางแผนการผลิตผักชีฝรั่ง

จากปฏิทินการวางแผนการผลิตผักชีฝรั่ง ได้นำแบบจำลองการสื่อสารของเบอร์โล ที่เรียกว่า SMCR Model ซึ่งประกอบด้วย ผู้ส่ง ข่าวนสาร ช่องทางในการส่ง และผู้รับ (เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ, 2564 อ้างใน David K. Berlo) รายละเอียดดังนี้ นักส่งเสริม หน่วยงานราชการ และเอกชน ต้องมีบทบาทในการสนับสนุน และการถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมไปสู่เกษตรกรครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ การจัดการด้านการผลิต การจัดการด้านคุณภาพผลผลิต และการจัดด้านการตลาดผ่านช่องทางสื่อ ได้แก่ สื่อบุคคล คือ ผ่านหน่วยงานราชการ และสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ โปสเตอร์และแผ่นพับ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุและอินเทอร์เน็ต และวิธีการส่งเสริม ได้แก่ การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติ และการสาธิต เพื่อให้เกษตรกรมีแผนการผลิตผักชีฝรั่งที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และสร้างโอกาสในการผลิตเมล็ดพันธุ์ผักชีฝรั่งไว้ใช้เอง และต่อยอดสู่การเพิ่มช่องทางการขายเมล็ดพันธุ์ได้อีกด้วย ตลอดจนมีความรู้ในการบริหารจัดการใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิต สามารถขอรับรองมาตรฐาน GAP หรือมาตรฐานอื่น ๆ ตลอดจนเกิดการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงเครือข่ายพัฒนาเป็นอาชีพการปลูกผักชีฝรั่งทางการค้าที่ยั่งยืนได้ ดังแสดงในภาพที่ 8

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ภาพที่ 8 แนวทางการส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่ง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สภาพทั่วไปของเกษตรกรทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุเฉลี่ย 54.61 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์การปลูกผักชีฝรั่งเฉลี่ย 9.92 ปี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วราภรณ์ โฉมงาม (2561) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 54.89 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์การปลูกผักชีฝรั่งเฉลี่ย 12.72 ปี ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสมาชิก ธ.ก.ส.

1.2 เกษตรกรประกอบอาชีพทำนาทั้งหมด มีขนาดพื้นที่ปลูกผักชีฝรั่งเฉลี่ย 4.58 ไร่ ซึ่งเป็นของตนเอง มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.33 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 2.00 คน มีการจ้างแรงงานนอกครัวเรือนแบบชั่วคราว แสดงให้เห็นว่าขนาดพื้นที่การผลิตขึ้นอยู่กับกำลังแรงงานในและนอกครัวเรือน และมีแหล่งเงินทุนที่สำคัญ คือ ธกส. เนื่องจาก ธกส. มีนโยบายสนับสนุนเกษตรกรอย่างหลากหลาย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

2. สภาพการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกร

2.1 เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกผักชีฝรั่งในพื้นที่นา เป็นดินร่วนเหนียว เริ่มปลูกเดือนมกราคม ซึ่งสอดคล้องกับ กวิตา ศรีวรมย์ (2556) พบว่า เกษตรกรปลูกผักชีฝรั่งในพื้นที่นา สภาพดินร่วนเหนียว เริ่มในเดือนมกราคม และเกษตรกรปลูกผักชีฝรั่งตลอดปี เนื่องจากผักชีฝรั่งเป็นพืชที่ปลูกง่าย โตไวและการดูแลรักษาไม่ยากจนเกินไป

2.2 เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ต้นใหญ่ (พันธุ์ของเกษตรกร) เก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง และมีอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ เฉลี่ย 1.84 กก./ไร่ ซึ่งขัดแย้งกับ ผลการวิจัยของกวิตา ศรีวรมย์ (2556) พบว่า เกษตรกรใช้พันธุ์พื้นเมืองปนกับพันธุ์ต้นใหญ่ อัตราเฉลี่ยไร่ละ 9.86 กก. แสดงให้เห็นว่า ในการเลือกใช้พันธุ์ อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ ในด้านการผลิตผักชีฝรั่งยังคงแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ไม่มีอัตราที่แน่นอน พบข้อดีของศักยภาพการใช้พันธุ์ผักชีฝรั่ง

2.3 เกษตรกรมีการจัดการดินก่อนปลูกผักชีฝรั่ง ทั้งนี้ เนื่องจากพบโรคโคนเน่า โรคไหม้ แมลงหริ่งช้ำ ยาสุม และหอยทาก เตรียมแปลงปลูกโดยทำแปลงแบบยกร่องขนาดกว้าง 1.50 ตามความยาวของพื้นที่ (เมตร) ใช้เสาไม้ไผ่ทำโรงเรือนหลังคาปิดด้วยตาข่ายพรางแสง ร้อยละ 60 ปลูกแบบหว่านแปลงเปียก จัดทำระบบสปริงเกอร์ ความถี่ 2.67 ครั้งต่อสัปดาห์ มีการกำจัดวัชพืช ส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยอินทรีย์และใส่ปุ๋ยเคมี 100% มีการใช้สารกำจัดวัชพืช และศัตรูพืช และการใช้สารชีวภัณฑ์ จากการสอบถามเกษตรกรเพิ่มเติมทราบว่า เกษตรกรจะฉีดไตรโคโรเดอร์มา หรือยากำจัดเชื้อรา ป้องกันโรคโคนเน่า เพราะผักชีฝรั่งปลูกในโรงเรือนมีความชื้นสูงและยังพบเจอปัญหาภัยพิบัติ (น้ำท่วม) เป็นประจำทุก ๆ ปี และหลังจากถอนต้นครั้งแรกจะหว่านปุ๋ยอินทรีย์ บำรุงต้นเล็ก และหลังจากถอนต้นขายหมดแปลงแล้ว จะนำหลังคาโรงเรือนออกหมด และตากดินใหม่ จะเริ่มปลูกผักชีฝรั่งชุดใหม่

2.3 เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตต่อรอบการผลิตเฉลี่ย 5.36 ครั้งต่อปี ใช้วิธีการนับอายุ สังเกตสีของใบ ขนาดของต้น และความอ่อน-แก่ของใบ ถอนทั้งต้นติดราก บรรจุหีบห่อผักชีฝรั่ง มัดเป็นกำ กำละ 0.5 กิโลกรัม บรรจุถุงใส่ถุงละ 5 กิโลกรัม จำหน่ายในรูปแบบขายส่งให้แก่พ่อค้าคนกลางท้องถิ่นมารับซื้อถึงแปลงตลอดจนไม่มีการแปรรูปผลผลิตผักชีฝรั่ง

2.4 เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตผักชีฝรั่งในรอบปีการผลิต 2566 ต่อไร่ เฉลี่ย 1,723.54 บาท มีผลผลิตต่อไร่ เฉลี่ย 4,546.88 กิโลกรัมต่อไร่ จำหน่ายผลผลิตต่อถุงจำนวน 5 กิโลกรัม ได้ในราคาเฉลี่ย 85.67 บาท คิดเป็นกิโลกรัม 17.13 บาทต่อกิโลกรัม สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเฉลี่ย 73,585.94 บาทต่อไร่ ดังนั้น หากเปรียบเทียบผลตอบแทนโดยนำรายได้เฉลี่ยต่อไร่เทียบกับต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ พบว่าผลตอบแทนเฉลี่ย 42.69 บาทต่อกิโลกรัม และเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อไร่กับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ พบว่ารายได้จากผลผลิตผักชีฝรั่งเฉลี่ยกิโลกรัมละ 16.18 บาท แสดงให้เห็นว่าผลกำไรจากการผลิตผักชีฝรั่งเฉลี่ย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

26.51 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้ ในส่วนของต้นทุนการผลิตในเรื่องของการสร้างโรงเรือนในปีแรกไม่ได้นำมาคิด นำมาคิดแค่ค่าเสื่อมในการสร้างโรงเรือน ทำให้ต้นทุนในการผลิตผักชีฝรั่งค่อนข้างถูก

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกร

3.1 ด้านการผลิต เกษตรกรประสบปัญหาปุ๋ยเคมีราคาแพงในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ มุกดาร์ศมี สุวรรณพันธ์ (2561) พบว่า ประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหในระดับมาก ได้แก่ ปุ๋ยเคมี สารเคมี เมล็ดพันธุ์มีราคาแพง การส่งเสริมให้เกษตรกรปรับตัวให้อยู่ได้ในภาวะที่ปุ๋ยเคมีราคาแพง โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างมีประสิทธิภาพและไม่สิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ รวมถึงมาตรการ แก้ไขปัญหาปุ๋ยเคมีราคาแพงระยะกลางและระยะยาวของรัฐบาล ที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อการแก้ไขปัญหาปุ๋ยเคมีราคาแพงได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืนตลอดไป

3.2 ด้านการตลาด เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดในประเด็นเรื่องราคาผลผลิตไม่มีเสถียรภาพ ขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลาง และปริมาณผลผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เนื่องจากการปลูกผักชีฝรั่งต้อง อาศัยความประณีตใช้เวลาในการดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต และการขายส่ง จนทำให้เกษตรกรไม่มีเวลาในการ นำไปจำหน่ายปลีก เพราะยังต้องปฏิบัติภารกิจอื่น พ่อค้าคนกลางมารับถึงแปลงจะสะดวกต่อเกษตรกรมากกว่า

3.3 ด้านปัจจัยการผลิต เกษตรกรมีปัญหาด้านการขาดแคลนเงินทุนและค่าเช่าที่ดินมีราคาสูง ทำให้จำกัดความสามารถในการลงทุน เกษตรกรไม่สามารถลงทุนในปัจจัยการผลิตที่จำเป็น เช่น ที่ดิน แรงงาน การสร้างโรงเรือน เครื่องจักรกล ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ส่งผลให้การผลิผักชีฝรั่งมีปริมาณลดลง การลงทุนปลูกทั้งระบบ หากต้องลงทุนใหม่ทุกอย่าง ในพื้นที่ 1 ไร่ ลงทุนประมาณ 2-3 หมื่น แต่ในรุ่นต่อไปจะถูกลง ซึ่งสอดคล้องกับ สรรณ จิตสุทธิ และพุมิสร์ศรี เครือคำ (2564) พบว่า ปัญหา อุปสรรค ของเกษตรกร ได้แก่ ขาดแหล่งทุนและปัจจัย

4. ความต้องการการส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกร

4.1 เกษตรกรต้องการความรู้ในการผลิตผักชีฝรั่งในประเด็น การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ในระดับมากที่สุด เพื่อพัฒนาการผลิต ผักชีฝรั่งที่มีคุณภาพภายใต้มาตรฐานและเป็นที่ต้องการของตลาด สอดคล้องกับการศึกษาของสุภาวดี ขำอ้อม (2562) พบว่า เกษตรกรยังขาดความรู้ในการเก็บเกี่ยวผลผลิต/การดูแลหลังการเก็บเกี่ยวเกษตรกรยังขาด ความรู้เรื่องการคัดแยกเกรดผลผลิต ด้านการจำหน่าย และความเข้าใจการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

4.2 ความต้องการช่องทางการส่งเสริมโดยส่วนบุคคล ในภาพรวมเกษตรกรต้องการสื่อบุคคล ในระดับน้อยในทุกประเด็น ได้แก่ หน่วยงานราชการมากที่สุด เนื่องจากหน่วยงานราชการเข้าถึงเกษตรกรได้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

โดยตรง และให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานราชการและภาคเอกชน ยังช่วยให้สามารถเข้าถึงการช่วยเหลือจากภาครัฐได้รวดเร็ว

4.3 ความต้องการช่องทางการส่งเสริมโดยสื่อสิ่งพิมพ์ เกษตรกรต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ ในระดับน้อยที่สุดทุกประเด็น ได้แก่ โปสเตอร์ แผ่นพับ และคู่มือ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่อ่านหนังสือไม่ถนัดประกอบกับเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีอายุเข้าสู่วัยสูงวัยจึงไม่สะดวกต่อการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์

4.4 ความต้องการช่องทางการส่งเสริมโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ภาพรวมเกษตรกรต้องการในระดับน้อยที่สุดทุกประเด็น ได้แก่ วิทยุ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ และวิดีโอ โดยสื่อวิทยุต้องการมากที่สุด เนื่องจากวิทยุเป็นสื่อที่เข้าถึงง่ายและสะดวก สื่อเหล่านี้อยู่ในการดำเนินชีวิตประจำวันของเกษตรกร เกษตรกรสามารถรับฟังวิทยุได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งไม่สอดคล้องกับเชิดพงษ์ ชีระจิตต์ และรพี ดอกไม้เทศ (2561) พบว่า เมื่อพิจารณาในประเด็นของการใช้สื่อในการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับสื่อผ่านทางโทรศัพท์ และสื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุด

4.5 ความต้องการวิธีการส่งเสริม เกษตรกรต้องการการศึกษาดูงานในระดับมากที่สุดทุกประเด็น สืบเนื่องจากการปลูกผักชีฝรั่งต้องอาศัยความประณีต ใช้ประสบการณ์และเวลาในการดูแลรักษาแปลงปลูก การศึกษาดูงานการปลูกผักชีฝรั่ง ในพื้นที่จริงเพื่อนำมาปฏิบัติจริงในพื้นที่การผลิตผักชีฝรั่งของตนเองให้เป็นการค้าหรือเป็นพืชรายได้เสริมได้

5. แนวทางการส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่ง

สรุปแนวทางส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมบูรณาการร่วมกับภาครัฐและเอกชน ดำเนินการส่งเสริมในประเด็น 3 ด้าน ดังนี้

5.1 การจัดการด้านการผลิต การสนับสนุนความรู้การผลิตผักชีฝรั่ง การวางแผนการผลิตพืชเพื่อให้เกษตรกรมีปฏิทินการผลิตที่สอดคล้องกับสถานการณ์การตลาด ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ตามหลักวิชาการเพื่อไว้ใช้เองและจำหน่าย เกิดการส่งเสริมการเข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตของกิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อเป็นพืชทางเลือกเศรษฐกิจชุมชนในการสร้างอาชีพเกษตรกรได้

5.2 การจัดการด้านคุณภาพผลผลิต การให้ความรู้และจัดอบรม หลักสูตร การอบรมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP) เพื่อพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานพืช การสร้างเกษตรกรต้นแบบแปลงเรียนรู้ในพื้นที่ เพื่อเป็นพี่เลี้ยงคอยให้ความรู้และคำแนะนำ และสนับสนุนความรู้ในการใช้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมี การจัดการดิน และน้ำอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการทำปุ๋ยชีวภาพให้กับเกษตรกรในพื้นที่ในการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าการวิเคราะห์ดิน รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการป้องกันโรคแมลงศัตรูพืชรบกวน เพื่อป้องกันและกำจัดอย่างถูกวิธีและเหมาะสม สร้างศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (เครือข่าย) ในหมู่บ้าน คอยให้คำแนะนำปรึกษาแก่เกษตรกรได้อย่างถูกวิธีในเบื้องต้น

5.3 การจัดการด้านการตลาด การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ หรือสมัครเป็นสมาชิกร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่ผักชีฝรั่งในพื้นที่ ให้เกษตรกรสามารถแข่งขันในตลาดได้ดี เพิ่มอำนาจต่อรอง เพิ่มโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน การรวมกลุ่มเกษตรกรจะช่วยให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงตลาดได้ง่ายขึ้น เช่น การตกลงซื้อขายภายในกลุ่มแปลงใหญ่ ผ่านตัวแทนจำหน่าย และการจัดทำสัญญาซื้อขาย สอดคล้องกับเป้าประสงค์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คือ เกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีรายได้ และอาชีพที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ผ่าน การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรและผู้รับซื้อ ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ด้านการตลาดและการผลิต สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (2560 - 2579) ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการศึกษาแนวทางส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งในฤดูนาปรังของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เกษตรกรผลิตผักชีฝรั่งเป็นรายได้เสริม หรือยึดเป็นอาชีพหลักเกิดการสร้างความยั่งยืนในอาชีพเกษตรกรได้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1) เกษตรกรควรวางแผนการผลิตผักชีฝรั่งให้รอบคอบเพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องการตลาด การปลูกต้องอาศัยความประณีต ประสพการณ์ และเวลาในการดูแลรักษาแปลงปลูกพอสมควร เนื่องจากการลงทุนผลิตผักชีฝรั่งในครั้งแรกทั้งระบบจะค่อนข้างสูง แต่ในรุ่นต่อไปจะถูกลง หากมีฝีมือปลูกในรุ่นแรกสามารถคืนทุนได้ และอีกอย่างสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ปลูกเองและผลิตขายได้อีกช่องทางหนึ่ง หากเกษตรกรวางแผนปลูกหลาย ๆ รุ่น ก็จะมีผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี

2) เกษตรกรควรใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินตามความต้องการของพืช เป็นการประหยัดปุ๋ย และสามารถลดต้นทุนการผลิตได้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) เกษตรกรต้องการการส่งเสริมความรู้ในด้านการดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) หน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนองค์ความรู้และฝึกอบรมเกษตรกร เข้าสู่การเตรียมความพร้อมสู่การขอรับรองมาตรฐาน GAP พืช

2) เกษตรกรต้องการส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งผ่านหน่วยงานราชการ โดยการศึกษาดูงาน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ เพื่อจัดกิจกรรมศึกษาดูงานการปลูกผักชีฝรั่ง เป็นการทำให้เกษตรกรได้เห็นตัวอย่างการปฏิบัติจริงจากพื้นที่จริง เกษตรกรได้รับความรู้ พัฒนาศักยภาพผลผลิต นำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองและเกิดความยั่งยืนในอาชีพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยและศึกษาเรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ผักชีฝรั่งไว้ใช้เองและทางการค้า เพื่อใช้ในการส่งเสริมเกษตรกรต่อไป

2) ควรมีการวิจัยการส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผักชีฝรั่งทางการค้าต่อไป

3) ควรมีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปผักชีฝรั่ง พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในการส่งเสริมเกษตรกรต่อไป

4) ควรมีการวิจัยและศึกษาตลาดผักชีฝรั่ง เช่น การศึกษาความต้องการของตลาด เพื่อวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับตลาด

เอกสารอ้างอิง

กวิตา ศรีธรรมย์. (2556). *สภาพการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตผักชีฝรั่งของเกษตรกร*

ในอำเภอรอดุพนม จังหวัดนครพนม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

กรมวิชาการเกษตร. (2565) *ข้อมูลการส่งออกสินค้าเกษตร*. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2566,

จาก https://www.doa.go.th/ard/?page_id=7381.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2566) การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2566, จาก https://farmer.doae.go.th/plants_detail/plants_report_64/report_area_type64_select.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเกษตร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.opsmoac.go.th/prachinburi-manual-files-442891791835>.
- เฉลิมศักดิ์ ตุ่มศิริ. (2564). แนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ใน ประมวลสารชุดวิชาการ บริหารและการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. (หน่วยที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เจตพงษ์ ชีระจิตต์ และรพี ดอกไม้เทศ. (2561). รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรและความต้องการในการพัฒนาการผลิตหน่อไม้ฝรั่งของเกษตรกร อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. วารสารเกษตรและการจัดการ 1(2), 116 – 120.
- ตลาดไท. (2566). ราคาขายส่งผักชีฝรั่งตลาดไท รายเดือนประจำปี 2566. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2566, จาก <https://talaadthai.com/products/culantro-9674-2386>.
- มุกดาร์ศรี สุวรรณพันธ์. (2561). แนวทางส่งเสริมการผลิตพืชผักของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลปะหลาน อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- สุภาวดี ขำอิม. (2562). การส่งเสริมการปลูกผักในโรงเรียนของเกษตรกรในจังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สรณ ธิติสุทธิ และพุมิสรรค์ เครือคำ. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรับการส่งเสริมการปลูกผักอินทรีย์ของเกษตรกร ในตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอลำทราย จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร 36(3), 86 - 95.
- สำนักงานเกษตรอำเภอลำสัก. (2566). แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์